

Lahti-konsernin konserniohje

Lahti-konsernin konserniohje

Kaupunginvaltuusto 12.3.2018 § 17
Asianumero: D/191/2018

Korvaa säädöksen: 2016/30

Lahti-konsernin konserniohje

SISÄLLYSLUETTELO

0 KONSERNIOHJEEN KESKEISET PERIAATTEET	1
1 KONSERNIOHJEEN NOUDATTAMISEN PERUSTE	
1.1 Konserniohjauksen ja konsernivalvonnan tarkoitus ja normiperusta	3
1.2 Konserniohjeen soveltaminen ja sisältö	3
1.3 Konserniohjeen sitovuus ja hyväksyminen tytäryhteisön hallintoelimissä	3
2 KONSERNIOHJEEN SOVELTAMISALUE	
2.1 Konsernisuhteen muodostuminen	4
2.2 Osakkuusyhteisö	4
3 KONSERNIN STRATEGINEN OHJAAMINEN JA KONSERNIJOHDON TEHTÄVÄT KONSERNIOHJAUKSESSA	
3.1 Kaupunginvaltuusto konsernin strategisten tavoitteiden asettajana	4
3.2 Konsernijohto konserniohjauksen ja konsernivalvonnan järjestäjänä	4
3.3 Keskeisten yhtiöiden hallitusvalinnat	4
4 KONSERNIOHJAUKSEN JA KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMINEN	
4.1 Konserni- ja tilajaosto	5
4.2 Kaupunginjohtaja	5
4.3 Kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja	6
4.4 Palvelualuejohtajat	6
5 KONSERNIOHJAUKSEN ONNISTUMISEN ARVIOIMINEN	
5.1 Tarkastuslautakunta	7
5.2 Tarkastuslautakunnan antamat ohjeet	7
6 TYTÄRYHTEISÖJEN TOIMINTAOHJEET	
6.1 Kaupungin omistajapolitiikan noudattaminen	7
6.2 Konserniraportointi	7
6.2.1 Lakisääteinen tiedonantovelvollisuus	7
6.2.2 Muu tietojen antaminen	8
6.3 Omistajan kannanottoa vaativat asiat	8
6.4 Rahoitus ja maksuvalmius	9
6.5 Strategian laatiminen ja päivittäminen	9
6.6 Riskienhallinta	10
6.7 Ympäristöasiat	10
6.8 Henkilöstöpolitiikka	10
6.9 Julkiset ja muut hankinnat	10
6.10 Asiakirjojen säilyttäminen	11
6.11 Tilinpäätös	11
6.12 Konserni tytäryhteisönä	11

Omistamisen keskeiset periaatteet

Omistajana kaupunki on kiinnostunut tyttäristään.

Kaupunki on aktiivinen omistaja, joka haluaa auttaa tytäryhteisöjä menestymään. Tytäryhtiölle turvataan edellytykset joustavaan operatiiviseen toimintaan.

Omistajapolitiikan ja Tytäryhteisöjen tavoitteena on edistää konsernin kokonaisedun toteutumista. Konsernin näkökulma voi poiketa tytäryhteisön välittömästä näkökulmasta. Näissä tilanteissa ratkaisu pyritään etsimään neuvottelemalla.

Ohjeen tavoitteena on, että konsernin tyttärillä on yhtenäinen tapa toimia.

Tiedon kulku on aktiivista ja avointa omistajalta tyttäriin ja tyttäristä omistajalle ja Tytäryhteisöt tiedottavat omistajaa kaikista yhteisöä koskevista merkittävistä muutoksista.

Tytäryhteisön on annettava kuntalaisille toiminnastaan riittävät tiedot.

TIIVISTELMÄ

Omistajapolitiikan ja Tytäryhteisöjen tavoitteena on edistää konsernin kokonaisedun toteutumista.

Tiedottamisen ja yhteyden pidon kannalta konsernijohdossa olennaisia tahoja ovat kaupunginhallituksen puheenjohtaja, kaupunginjohtaja ja konsernipalvelujohtaja, erityisesti talouteen liittyvissä kysymyksissä. Muita tiedonkulun kannalta keskeisiä toimijoita ovat konsernipalveluiden omistajaohjaus, rahoituspalvelut, riskienhallinta.

Tytäryhteisön on pyydettävä dokumentoitu lausunto kaupunginjohtajalta etukäteen ennen päättävien elintensä päätöksentekoa seuraavissa asioissa:

- 1) yhtiöjärjestyksen, sääntöjen tai organisaatorakenteen muuttaminen
- 2) merkittävät taloudelliset muutokset ja merkittävät sopimukset
- 3) muutokset riskienhallinta- ja vakuutuspolitiikassa tai henkilöstöpolitiikassa
- 4) yhtiön johtamista koskevat muutokset

Tasekirjassa tai toimintakertomuksessa on lakisäätteisten asioiden lisäksi mainittava seuraavat asiat:

- 1) Toimitusjohtajan palkan, palkkioiden, luontaisetujen ja bonusten määräytymisperusteet ja määrät kukin erikseen.
- 2) Jos yhtiölle on asetettu kaupungin talousarviossa yhtiökohtaisia tai yleisiä tavoitteita, on yhtiön raportoitava vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä tavoitteiden saavuttamisesta.
- 3) Yhtiön on raportoitava vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä kaupunkistrategian toteutumisesta.
- 4) Yhtiön on raportoitava vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä hankintaohjelman toteutumisesta.

KONSERNIOHJEEN NOUDATTAMISEN PERUSTE

1.1 Konserniohjauksen ja konsernivalvonnan tarkoitus ja normiperusta

Kuntalaki asettaa kunnille veloitteen päättää kuntakonsernin keskeisistä tavoitteista ja konserniohjauksen periaatteista sekä määrää kunnan konsernijohdosta konserniohjauksen ja konsernivalvonnan järjestäjänä. Konserniohjauksella tarkoitetaan konserniin kuuluvien yhteisöjen ja säätiöiden omistajaohjausta ja siihen liittyvää konsernivalvonnan ohjausta. Konsernivalvonnalla tarkoitetaan konsernin tavoitteiden toteutumisen ja konserniohjeen noudattamisen seuranta.

Konserniohjaus ja -valvonta perustuvat omistajan oikeuteen määrätä omistuksensa kohteesta lainsäädännön asettamissa rajoissa. Konserniohjaus täydentää yhteisöjen ja säätiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmään sisältyviä, pääosin pakottavaan lainsäädäntöön pohjautuvia menettelyjä.

1.2 Konserniohjeen soveltaminen ja sisältö

Lahti-konsernin konserniohjetta sovelletaan Lahti-konserniin kuuluvien yhteisöjen ja säätiöiden konserniohjauksessa sekä soveltuvin osin Lahti-konserniin kuulumattomien Lahden kaupungin osakkuusyhteisöjen ja -säätiöiden ohjauksessa. Konserniohjeessa yhteisöillä tarkoitetaan jatkossa myös säätiöitä, mikäli säätiöitä ei ole yhteisöistä lausuttaessa erikseen mainittu.

Konserniohjeessa määritellään konserniohjauksen antamisen tavat ja perusteet sekä kaupungin toimielimien ja muiden viranomaisten asema ohjauksen antajina. Konserniohjeeseen sisältyvä menettelyllinen ja sisällöllinen ohjaus kattaa vain osan Lahti-konsernin konserniohjauksesta.

Kuntalain mukaan omistajaohjauksen tarkoituksena on konsernin kokonaisedun mukaisen toiminnan varmistaminen tytäryhteisöissä. Omistajaohjaus kohdistuu kaupungin edustajiin tytäryhteisön yhtiökokouksessa tai vastaavassa toimielimessä ja tytäryhteisöjen toimielimiin konserniohjeessa mainituissa konsernin toiminnoissa.

Konsernivalvonnan ohjauksen tarkoituksena on ohjata konsernin tavoitteiden toteutumisen ja konserniohjeen noudattamisen seuranta. Konsernivalvonnan ohjaus kohdistuu kaupungin toimielimiin ja viranhaltijoihin.

1.3 Konserniohjeen sitovuus ja hyväksyminen tytäryhteisön hallintoelimissä

Konserniohje on tarkoitettu kaupungin toimielimiä ja viranhaltijoita, yhtiökokoukseen tai vastaavaan toimielimeen valittuja ja muita edustajia sekä kaupungin tytäryhteisöjä sitovaksi edellyttäen, ettei se tai sen perusteella annettu yksittäinen ohje ole ristiriidassa tai johda ohjetta noudatettaessa yksittäistapauksessa ristiriitaan pakottavan lainsäädännön kanssa. Ristiriidan ilmentyessä noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä.

Tytäryhteisön ylintä päätösvaltaa käyttävän hallintoelimen tulee käsitellä konserniohje ja hyväksyä siinä annetut toimintaohjeet tytäryhteisöä sitoviksi edellä mainitulla lainmukaisuutta koskevalla edellytyksellä. Konserniohje astuu voimaan 100% omistettujen tytäryhteisöjen osalta konserni- ja tilajaoksen päätöksen lainvoimaisuuden yhteydessä, kun yhteisön hallitus on sen käsitellyt. Tytäryhteisöjen tytäryhteisöissä noudatetaan myös tätä konserniohjetta. Toimintaohjeen ei katsota perustuvan konserniohjeeseen, jos sen noudattaminen loukkaa tytäryhteisön, sen toisen osakkaan tai tytäryhteisön toimintaan liittyvän kolmannen tahon oikeudellisesti suojattuja etuja, tai jos se on

muuten ristiriidassa yhteisöä koskevan tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa. Tytäryhteisön on ilmoitettava havaitsemastaan ristiriidasta ja konserniohjeen noudattamatta jättämisestä välittömästi Lahden kaupunginjohtajalle. Ilmoitus tulee tehdä kirjallisessa muodossa.

Konserniohje on tarkoitettu osakkuusyhteisöjä sitovaksi lakisääteisen tiedonantovelvollisuuden täyttymisen piiriin kuuluvien ohjeiden lisäksi vain siltä osin kuin siitä on erikseen sovittu.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisön eikä osakkuusyhteisön johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

2 KONSERNIOHJEEN SOVELTAMISALUE

2.1 Konsernisuhteen muodostuminen

Konserniohjetta noudatetaan Lahti-konsernissa. Konsernin määritelmässä noudatetaan linjausta, joka tulee ajantasaisesta lainsäädännöstä.

Lahti-konserni rakentuu Lahden kaupungista emoyhteisönä sekä tytäryhteisöinä niistä yhteisöistä ja säätiöistä, joissa edellä tarkoitettu määräysvalta on

- Lahden kaupungilla,
- Lahden kaupungilla yhdessä yhden tai useamman tytäryhteisönsä kanssa taikka
- Lahden kaupungin tytäryhteisöillä, joko jollakin yksin tai yhdessä muiden kanssa.

2.2 Osakkuusyhteisö

Konserniohjetta noudatetaan Lahden kaupungin osakkuusyhteisöissä ja -säätiöissä soveltuvin osin. Osakkuusyhteisöissä tulisi noudattaa osakkuusyhteisön toimintaan soveltuvia konserniohjeen periaatteita.

Luettelo Lahden kaupungin osakkuusyhteisöistä ja -säätiöistä sisältyy kaupungin tilinpäätöskirjaan.

3 KONSERNIN STRATEGINEN OHJAAMINEN JA KONSERNIJOHDON TEHTÄVÄT KONSERNIOHJAUKSESSA

3.1 Kaupunginvaltuusto konsernin strategisten tavoitteiden asettajana

Kaupunginvaltuusto on kaupunkikonsernin ylin päätöksentekaelin, jonka on kuntalain mukaan päätettävä kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden keskeiset tavoitteet sekä konserniohjauksen periaatteet (kuntalaki 14 §). Kaupunginvaltuusto päättää kaupungin tavoitteiden mukaisista omistajaohjauksen periaatteista, omistajapoliittisista linjauksista, tytäryhteisöjen toiminnan ja talouden tavoitteista sekä hyväksyy konserniohjeet.

Lahden kaupunginvaltuusto päättää Lahti-konsernin toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista Lahden kaupungin strategiassa talousarvion yhteydessä ja tytäryhteisöjen toiminnan ja talouden tavoitteista talousarvion yhteydessä tai erillisellä päätöksellä.

3.2 Konsernijohto konserniohjauksen ja konsernivalvonnan järjestäjänä

Konsernijohto vastaa kuntalain mukaan konserniohjauksen ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, konserni- ja tilajaosto, kaupunginjohtaja ja muut johtosäännössä mainitut viranomaiset. (kuntalaki 48§)

Konsernijohdon vastuulla olevalla konserniohjauksen järjestämisellä tarkoitetaan sekä omistajaohjausta että tytäryhteisöjen valvontaa koskevien ohjeiden antamista.

3.3 Keskeisten yhtiöiden hallitusvalinnat

Liitteessä 1 rastilla hallitus-kohdassa merkittyjen yhtiöiden hallituksiin tulee valita vähintään yksi jäsen puhtaasti liiketoiminta- tai hallitusosaamisen perusteella.

4 KONSERNIOHJAUKSEN JA KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMINEN

4.1 Konserni- ja tilajaosto

Konserni- ja tilajaoston tehtävänä on kaupunkikonsernin toiminnan ohjaaminen ja yhteensovittaminen sekä ohjeiden antaminen kaupungin edustajille tytäryhteisöjen hallintoelimissä kaupungin kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin (kuntalaki 39 §).

Lahti-konsernin konserniohjauksen ja -valvonnan järjestämistä koskevista ja muista Lahden konserni- ja tilajaoston ja tehtävistä on määrätty kaupungin hallintosäännössä.

Jaosto päättää erikseen niistä hallintosäännön toimivaltataulukon tarkoittamista tytäryhteisöistä, joiden osalta se ratkaisee tytäryhteisön hallintoelinten jäsenten tai jäsen ehdokkaiden nimeämisen sekä valitsee edustajan tytäryhteisön yhtiökokoukseen tai vastaavaan toimielimeen. Jaosto antaa valitsemalleen edustajalle ohjeet kaupungin kannan ottamisesta tytäryhteisön yhtiökokouksessa tai vastaavassa toimielimessä käsiteltävinä oleviin asioihin.

Jaosto nimittää ehdokkaat tytäryhteisön hallituksiin tai vastaaviin toimielimiin siten, että

- tytäryhteisön hallituksella tai vastaavalla toimielimellä on yhteisön toiminnan luonteen ja laajuuden edellyttämä asiantuntemus ja kokemus,
- tytäryhtiön hallituksessa mahdollisimman monella on liiketaloudellista ja/tai yhtiön toimialan asiantuntemusta ja kokemusta,
- tytäryhteisön muiden omistajien ja, jos yhteisön toimiala sitä edellyttää, keskeisten yhteistyökumppanien intressit ja asiantuntemus otetaan huomioon,
- tytäryhteisön hallituksen jäsenistä ei vaihtuisi hallitustyöskentelyn jatkuvuuden turvaamiseksi samanaikaisesti enempää kuin puolet.

Jaosto ohjaa tytäryhteisön yhtiökokouksessa tai vastaavassa toimielimessä kaupunkia edustavia tytäryhteisöjen hallintoelinten jäsenille maksettavien palkkioiden määräytymisperusteista siten, että

- palkkiot eivät saa ylittää kaupunginhallituksen palkkiotasoa, ellei kaupunginhallitus erityisestä syystä toisin päättä
- palkkiot määräytyvät edellä mainittujen, kaupunginhallituksen erillisen päätöksen mukaisen toimivaltataulukon tarkoittamien tytäryhteisöjen osalta sen mukaan kuin kaupunginhallitus on niistä erikseen päättänyt,

- jos tytäryhteisöä ei ole mainittu kaupunginhallituksen palkkiolistauksessa, tulee tytäryhtiön pyytää erillislausunto palkkiotasoista kaupunginhallitukselta ennen palkkioista päättämistä ja maksua.

4.2 Kaupunginjohtaja

Kaupunginjohtaja vastaa kuntalain mukaan kaupunkikonsernin operatiivisesta johtamisesta ja seurannasta kaupunginhallituksen alaisena sekä käyttää sen puolesta kaupungin puhevaltaa (kuntalaki 41 §). Lahden kaupunginjohtajan konserniohjauksen ja -valvonnan järjestämistä koskevista ja muista Lahti-konsernin johtamiseen liittyvistä tehtävistä on määrätty kaupungin hallintosäännössä.

Kaupunginjohtajan tehtävänä on kaupungin hallintosäännön mukaan johtaa kaupunkikonsernin toimintaa. Kaupunkikonsernin toiminnan johtajana kaupunginjohtajalle on hallintosäännössä annettu oikeus ottaa esiteltäväkseen palvelualuejohtajan palvelualueeseen kuuluva asia sekä siirtää palvelualueen johtajalle omaan esittelyynsä kuuluva asia. Palvelualuejohtajat toimivat kaupunginjohtajan johdolla.

Kaupunginjohtajalla on Lahden kaupungin tytäryhteisöihin kohdistuva, laajaomisteisissa tytäryhteisöissä joko osakassopimuksessa tai muulla tavalla erikseen sovittava oikeus

- osallistua tytäryhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeudella sekä
- kaupungin omistajapoliittisen edun yksittäistapauksessa niin vaatiessa pyytää sisäisen selvityksen teettämistä tytäryhteisössä ja saada tytäryhteisöstä selvityksen edellyttämät ja muut omistajapoliittisessa päätöksenteossa tarpeelliset tiedot.

Kaupunginjohtajan nimeämällä viranhaltijalla on kaupunginjohtajan estyneenä ollessa oikeus tämän sijasta osallistua kaupunginjohtajan seurantavastuulle konserni- ja tilajaoston erillisellä päätöksellä määrättyjen tytäryhteisöjen hallituksen tai vastaavan toimielimen kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeudella kaupunginjohtajan läsnäolo- ja puheoikeudesta tässä ohjeessa määrättyin rajoituksin.

4.3 Kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja

Kaupunginhallituksen puheenjohtajan tehtäviin kuuluu hallintosäännön kaupunginhallitusta koskevien erillissäätöjen mukaan valvoa kaupunginjohtajan seurantavastuulle konserni- ja tilajaoston erillisellä päätöksellä määrättyjen tytäryhteisöjen toimintaa.

Kaupunginhallituksen puheenjohtajalla tai hänen sijastaan varapuheenjohtajalla on oikeus osallistua Lahden kaupungin tytäryhteisöjen hallituksen tai vastaavan toimielimen kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeudella kaupunginjohtajan läsnäolo- ja puheoikeudesta tässä ohjeessa määrättyin rajoituksin silloin, kun tähän on erityistä tarvetta.

4.4 Palvelualuejohtajat

Palvelualuejohtajat toimivat kaupunginjohtajan alaisuudessa sivistyksen palvelualueella ja kaupunkiympäristön palvelualueella. Palvelualuejohtajien tehtäviin kuuluu hallintosäännön kaupunginhallitusta koskevien erillissäätöjen mukaan johtaa palvelualueensa toimintaa sekä valvoa seurantavastuulleen konserni- ja tilajaoston erillisellä päätöksellä määrättyjä tytäryhteisöjä.

Palvelualuejohtajalla on oikeus osallistua seurantavastuulleen konserni- ja tilajaoston erillisellä päätöksellä määrättyjen tytäryhteisöjen hallituksen tai vastaavan toimielimen kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeudella kaupunginjohtajan läsnäolo- ja puheoikeudesta tässä ohjeessa määrättyin rajoituksin.

Palvelualuejohtajan nimeämällä viranhaltijalla, jonka tytäryhteisön hallitus tai vastaava toimielin hyväksyy, on palvelualuejohtajan estyneenä ollessa oikeus tämän sijasta osallistua palvelualuejohtajan seurantavastuulle konserni- ja tilajaoston erillisellä päätöksellä määrättyjen tytäryhteisöjen hallituksen tai vastaavan toimielimen kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeudella palvelualuejohtajan läsnäolo- ja puheoikeudesta tässä ohjeessa määrättyin rajoituksin.

5 KONSERNIOHJAUKSEN ONNISTUMISEN ARVIOIMINEN

5.1 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta on kuntalain mukaan kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten asetettu toimielin.

Tarkastuslautakunnalla on kaupungin omistajavallan nojalla oikeus saada tarvitsemansa selvitykset kaupungin tytäryhteisöjen toiminnasta ja tilinpäätöksistä. Lisäksi tarkastuslautakunnalla on oikeus käydä tutustumassa tytäryhteisön toimintaan ja tavoiteasetantaan voidakseen näin arvioida, tullaanko valtuuston asettamat tavoitteet tytäryhteisössä saavuttamaan.

5.2 Tarkastuslautakunnan antamat ohjeet

Tarkastuslautakunnalla on kuntalain nojalla oikeus valtuuston ohella ohjata tilintarkastuksen painopisteitä tilintarkastajille annetuin erityisin ohjein (kuntalaki 123 §). Tilintarkastajille voidaan esittää esimerkiksi jonkin asian tarkempaa selvittämistä.

6 TYTÄRYHTEISÖJEN TOIMINTAOHJEET

6.1 Kaupungin omistajapolitiikan noudattaminen

Tytäryhteisön tulee toiminnassaan edistää Lahden kaupungin strategian ja omistajapolitiikan toteutumista.

Tytäryhteisön tulee toiminnassaan noudattaa Lahden kaupunginvaltuuston kaupungin talousarvion yhteydessä tai erillisellä päätöksellä tytäryhteisöille hyväksymiä omistajapoliittisia linjauksia ja toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita.

6.2 Konserniraportointi

6.2.1 Lakisääteinen tiedonantovelvollisuus

Tytäryhteisön on annettava kaupunginhallitukselle tarpeelliset tiedot kaupunkikonsernin taloudellisen aseman arvioimiseksi ja sen toiminnan tuloksen laskemiseksi (kuntalaki 116 §, osakeyhtiölaki 6 luku 15 §). Tiedonantovelvollisuus koskee tilinpäätösasiakirjoihin sisältyvien tietojen ohella muitakin tarpeellisia tietoja.

Osakkuusyhteisön tulee antaa kaupunginhallitukselle tilinpäätöstietojensa yhdistelyä varten tarpeelliset tiedot viimeksi laaditusta tilinpäätöksestään (kirjanpitolaki 6 luku 14 §).

Tytär- ja osakkuusyhteisön on annettava edellä mainitut konsernitalinpäätöksen ja mahdollisen välitilinpäätöksen edellyttämät tiedot kirjanpitolain ja kirjanpitolauslautakunnan ohjeiden mukaisina

sekä Lahden kaupungin konsernihallinnon edellyttämässä muodossa ja aikataulussa.

Tytär- ja osakkuusyhteisön tulee antaa yhtiökokouksessa kaupungin yhtiökokousedustajalle tämän pyynnöstä tarkempia tietoja seikoista, jotka voivat vaikuttaa yhtiön tilinpäätöksen, taloudellisen aseman tai muun kokouksessa käsiteltävän asian arviointiin, ellei tietojen antaminen tuota yhtiölle olennaista haittaa (OYL 5 luku 25 §).

6.2.2 Muu tietojen antaminen

Tytäryhteisön on toimitettava kokousten esityslistat ja pöytäkirjat henkilökohtaisena postina Lahden kaupungin konsernihallinnon edellyttämässä aikataulussa kaupunginjohtajalle, kaupunginhallituksen puheenjohtajalle ja omistajaohjaukseen. Lisäksi em. materiaali on toimitettava konsernipalvelujohtajalle ja kullekin palvelualuejohtajalle seuravastuun taulukon mukaisesti. Seuravastuutaulukko löytyy liitteenä konserniohjeen lopusta.

Tytäryhteisön on toimitettava toiminnan ja tuloksen seurantaraportit, tilinpäätökset ja välitilinpäätökset Lahden kaupungin konsernihallinnon edellyttämässä muodossa ja aikataulussa kaupunginjohtajalle, kaupunginhallituksen puheenjohtajalle, konsernipalvelujohtajalle, omistajaohjaukseen ja kullekin palvelualuejohtajalle tämän seuravastuun mukaisesti.

Tytäryhteisön on annettava kuntalaisille toiminnastaan yhteisön asema ja sen toimintojen turvaaminen huomioon ottaen riittävät tiedot sopivaksi harkitsemallaan tavalla.

6.3 Omistajan kannanottoa vaativat asiat

Tytäryhteisön on pyydettävä dokumentoitu lausunto kaupunginjohtajalta etukäteen ennen päättävien elintensä päätöksentekoa asioissa, joilla saattaa olla merkittävä vaikutus tytäryhteisön, Lahden kaupungin tai Lahti-konsernin toimintaan tai taloudelliseen asemaan tai vastuuseen taikka joilla saattaa olla erityistä periaatteellista merkitystä. Dokumentoitu lausunto on pyydettävä ainakin seuraavissa tytäryhteisöä tai tyttären tyttärtä koskevissa asioissa:

- 1) yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen muuttaminen,
- 2) toimialan muuttaminen,
- 3) tytäryhteisön perustaminen,
- 4) toiminnan laajentaminen, supistaminen tai muuttaminen,
- 5) toiminnan muuttaminen siten, että tytäryhteisö voi menettää hankintalainsäädännön mukaisen sidosyksikköasemansa suhteessa Lahden kaupunkiin,
- 6) pääomarakenteen muuttaminen,
- 7) taloudellisesti velan ottaminen tai antaminen taikka muu sitoutuminen omasta tai toisen tahon velasta tai sitoumuksesta, kuten omaisuuden kiinnittäminen tai pantin, takauksen tai muun vakuuden antaminen,
- 8) investoinnit tai merkittävän omaisuuserän taikka merkittävien immateriaali- tai muiden oikeuksien hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen,
- 9) merkittävät sopimukset,
- 10) osakkeiden ja osuuksien hankinta sijoitustarkoituksessa, ellei niiden hankkimista ja omistamista ole erityisesti annettu tytäryhteisön tehtäväksi,
- 11) raha- ja pääomamarkkinoilla olevien johdannaisinstrumenttien käyttö,
- 12) riskienhallinta- ja vakuutuspolitiikkaa tai henkilöstöpolitiikkaa koskevat ratkaisut,
- 13) tytäryhteisön hallintoelimille maksettavien palkkioiden ja toimitusjohtajalle maksettavien palkka- bonus ja muiden etujen määrät ja määräytymisperusteet sekä niissä tapahtuvat muutokset,

- 14) toimitusjohtajasopimus tai sen liitteiden muuttaminen,
- 15) toimitusjohtajan rekrytoinnin käynnistäminen ja toimitusjohtajan valinta,
- 16) muu, tytäryhteisön toimintaedellytyksiin tai palvelukykyyn vaikuttava tai tavanomaisesta poikkeava toiminta.

Kaupunginjohtaja harkitsee neuvotteluvaihtoehtojen alaiset asiat, joissa tytäryhteisön tulee etukäteen ennen päättävien elintensä päätöksentekoa hankkia jaoston kannanotto. Kaupunginjohtaja käy harkintaa edellyttävissä tapauksissa keskustelun jaoston kanssa.

Omistajan kannanottoa vaativat asiat tulee käsitellä tytäryhteisön hallituksen kokouksissa omina pykälinä eikä niiden käsittelyä saa tehdä esityslistan muissa asioissa.

6.4 Rahoitus ja maksuvalmius

Tytäryhteisön on noudatettava kaupunginvaltuuston hyväksymiä rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteita.

Yhtiöllä tulee olla toimintansa laatuun ja laajuuteen nähden riittävä rahoitussuunnitelma. Rahoitussuunnitelma pitää sisällään suunnitelman lyhyt- ja pitkäaikaisen vieraan pääoman hankkimisesta, raha- ja pääomamarkkinoilla olevien johdannaisinstrumenttien käytöstä ja muista rahoitusjärjestelyistä. Suunnitelma ja tieto edellä mainittujen järjestelyjen toteutuksesta on toimitettava konsernipalvelujen rahoitusyksikölle etukäteen ennen päättävien elinten päätöksentekoa.

Tytäryhteisön tulee liittyä asiakkaaksi Lahden kaupungin sisäiseen pankkiin. Tästä voidaan poiketa konsernipalvelujohtajan dokumentoidulla ilmoituksella. Myös muu yhteisö voidaan hyväksyä sisäisen pankin asiakkaaksi yhteisön tekemästä hakemuksesta.

Tytäryhteisön on toimitettava konsernipalvelujen rahoitukseen selvitys investointikohteesta etukäteen ennen päättävien elinten päätöksentekoa. Selvityksen on pidettävä sisällään investoinnin käyttötarkoitus, arvio investoinnin vaikutuksista yhtiön maksuvalmiuteen ja yhtiön kassavirtasuunnitelma koko laina-ajalta. Tytäryhteisön tulee ilmoittaa tilapäisestä tai pysyvästä maksukyvyttömyydestä tai sen uhasta välittömästi kaupunginjohtajalle, konsernipalvelujohtajalle ja konsernipalvelujen rahoituspalveluille.

6.5 Strategian laatiminen ja päivittäminen

Tytäryhteisön on laadittava yhteisön toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä strategia huomioiden omistajan kaupunkistrategia. Strategia tulee päivittää vastaamaan kaupunkistrategiaa ja/tai muuttuneita toimintaedellytyksiä. Yhtiön on toimitettava ajantasainen strategiansa konsernipalveluiden omistajaohjaukseen.

6.6 Riskienhallinta

Tytäryhteisön on järjestettävä toimintansa laatuun ja laajuuteen nähden riittävä riskienhallinta sekä huolehdittava sen dokumentoinnista ja ajantasaisuudesta. Riskienhallinnan tulee kattaa vähintään strategisten riskien, taloudellisten riskien, toiminnallisten riskien ja lakien sekä ohjeiden noudattamisen alueet. Riskienhallinnan järjestämisen vähimmäistasolla on tunnistettava, analysoitava ja arvioitava yhteisön toimintaan kohdistuvat merkittävät riskit sekä määriteltävä toimenpiteet ja eri toimijoiden tehtävä- ja vastuualueet niiden hallitsemiseksi. Yhtiön on toimitettava ajantasainen riskienhallinta dokumentti konsernipalveluiden omistajaohjaukseen. Merkittävistä uusista riskeistä tulee välittömästi olla yhteydessä konsernin riskienhallintaan.

6.7 Ympäristöasiat

Omistajaohjausyksiköllä ja Lahden seudun ympäristöpalveluilla on tiedonsaantioikeus tytäryhteisön keskeneräisistä ympäristövaikutusten arviointi (YVA) -menettelyistä. Tytäryhteisö toimittaa ympäristövaikutusten arviointisuunnitelman luonnoksen omistajaohjausyksikölle ja Lahden seudun ympäristöpalveluille kolme (3) viikkoa ennen sen yhteysviranomaiselle jättämistä.

6.8 Henkilöstöpolitiikka

Tytäryhteisön on noudatettava toiminnassaan soveltuvin osin Lahden kaupungin henkilöstöpolitiikan periaatteita.

Tytäryhteisö liittyy jäseneksi työnantajan työnantajayhteisöön. Tytäryhteisö järjestää eläkevakuutuksensa KEVA:ssa silloin, kun se on Lahden kaupungin edun mukaista eikä tytäryhteisön etu muuta edellytä.

6.9 Julkiset ja muut hankinnat

Tytäryhteisön on julkisissa hankinnoissaan noudatettava lakia julkisista hankinnoista ja tarpeen vaatiessa erityisalojen hankintalakia.

Tytäryhteisön on julkisissa ja muissa hankinnoissaan noudatettava Lahti-konsernin hankintaohjelmaa. Yhtiöiden hankkiessa konsernissa tuotettuja tavaroita, palveluita ja rakennusurakointia on yhtiöiden selvitettävä niiden kilpailukykyisyys tarjouspyynnöllä.

6.10 Asiakirjojen säilyttäminen

Tytäryhteisön tulee ratkaista pysyvästi säilytettävien asiakirjojen turvaava sijoittaminen. Pysyvästi säilytettävät asiakirjat, joita tytäryhteisö ei enää toiminnassaan tarvitse, on mahdollista sijoittaa Lahden kaupungin keskusarkistoon konsernipalvelujohtajan päätöksellä. Mikäli asiakirjat sijoitetaan keskusarkistoon, tytäryhteisön on noudatettava arkistotoimensa hoidossa soveltuvin osin kaupunginarkistonhoitajan ohjeita.

6.11 Tilinpäätös

Tytäryhteisön on toimitettava hallituksen hyväksymä ja tilintarkastajan tarkastama yhtiön tilinpäätös konsernipalveluiden ilmoittamassa aikataulussa Lahden kaupungille tai valitulle palvelutuottajalle, joka tekee konsernitalinpäätöksen. Ellei konsernipalvelut ilmoita tilinpäätösaikataulua joulukuun ensimmäiseen päivään mennessä, noudatetaan edellisvuoden aikataulua.

Tasekirjassa tai toimintakertomuksessa on lakisääteisten asioiden lisäksi mainittava seuraavat asiat:

1. Toimitusjohtajan palkan, palkkioiden, luontaisetujen ja bonusten määräytymisperusteet ja määrät kukin erikseen.
2. Jos yhtiölle on asetettu kaupungin talousarviossa yhtiökohtaisia tai yleisiä tavoitteita, on yhtiön raportoitava vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä tavoitteiden saavuttamisesta.
3. Yhtiön on raportoitava vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä kaupunkistrategian toteutumisesta.
4. Yhtiön on raportoitava vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä hankintaohjelman toteutumisesta.

6.12 Konserni tytäryhteisönä

Lahden kaupungin tytärkonsernien ja tyttärien hallituksen puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat tulee olla samat henkilöt, ellei osakkuussopimus, rahoitussopimus tai kaupunginjohtajan päätös muuta edellytä.

LIITE 1

LAHDEN KAUPUNKIKONSERNI		
TASEYKSIKÖT		
Lahden kaupunginteatteri		
Lahden kaupunginorkesteri		
Lahden Tilakeskus		
TYTÄRYHTEISÖT JA KUNTAYHTYMÄT		
ASUMINEN JA TOIMITILAT	Omistus	Hallitus
Lahden Talot Oy	100 %	x
Lahden Asunnot Oy	100 %	
Lahden Palveluasunnot Oy	100 %	
Kiinteistö Oy Vesijärvenkatu 36	100 %	
Oppilastalo Oy	93,27 %	
Kiinteistö Oy Lahden Sammonkatu 8	78,63 %	
Kiinteistö Oy Nastonharjun liiketalo	75,60 %	
Kiinteistö Oy Naskunvuo	100 %	
Lahden Jäähalli Oy	40,25 %	
Lahden Rudolf Steiner -koulun Talo Oy	91,70 %	
Lahden Terveystalo Oy	91,66 %	
Musiikkiopiston Omakotisäätiö	100 %	
Nastolan Kulttuurikiinteistöt Oy	80,90 %	
Nastolan Virastotalokiinteistö Oy	79,40 %	
Osaamiskiinteistöt Oy	77,99 %	
Päijät-Hämeen Ajoharjoittelurata Oy	70,61 %	
Radio- ja tv-museosäätiö	50,00 %	
Spatium Toimitilat Oy	100 %	x
ALUEELLINEN KEHITTÄMINEN		
Lahden seutu - Lahti Region Oy	59,50 %	
KOKO Lahti Oy	100 %	x
Lahti Events Oy	100 %	
Lahden Seudun Kehitys Oy LADEC	76,76 %	
Energon Oy	76,76 %	
Nastolan Yrityspalvelu Oy	100 %	

Koulutuskeskus Salpaus kuntayhtymä	68,71 %	
Päijät-Hämeen liitto kuntayhtymä	56,44 %	
INFRASTRUKTUURIN YLLÄPITO		
Kiinteistö Oy Hansaparkki	56,88 %	
Kiinteistö Oy Lahden Siltavouti	93,33 %	
Lahden Pysäköinti Oy	100 %	
Lahden Sairaalaparkki Oy	81,89 %	
Lahti Aqua Oy	100 %	x
Aqua Palvelu Oy	100 %	
Aqua Verkko Oy	100 %	
LABIO Oy	83,43 %	
Lahti Energia Oy	100 %	x
LE-Sähköverkko Oy	100 %	
Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy	58,58 %	x
PALVELUTUOTANTO		
Eteva kuntayhtymä	4,66 %	
Provincia Oy	65,19 %	
Hollolan-Lahden vesilaitos kuntayhtymä	40,00 %	
Lahden Konservatorio Oy	50,57 %	
Lahden Työn Paikka Oy	100 %	x
Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä	52,34 %	
Päijät-Hämeen Tekstiilihuolto Oy	52,73 %	
Työterveys Wellamo Oy	61,85 %	

Seuranta- ja valvontavastuut yhtiöittäin

Konserni- ja tilajaosto päättää, että konserniyhteisöjen valvontavastuut yms. määrittävät kaupunginjohtajan ja palvelualuejohtajien välillä seuraavasti:

1) Kaupunginjohtajan valvontavastuulla:

Lahti Energia Oy
 Lahti Aqua Oy
 Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy
 Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy
 Koko- Lahti Oy
 Lahden seutu - Lahti Region Oy
 Lahti Events Oy
 Osaamiskiinteistöt Oy
 Spatium Toimitilat Oy
 Lahden Urheiluhalliyhdistys ry

Päijät-Hämeen liiton kuntayhtymä
 Hollolan-Lahden vesilaitoskuntayhtymä
 Lahden Seudun Puhelin Oy
 Lahden Työn Paikka Oy
 Lahden Jäähalli Oy
 Päijät-Hämeen koulutuskonserni –kuntayhtymä
 Lahden Pysäköinti Oy
 Lahden Sairaalaparkki Oy
 Midinvest PH Fund I Ky
 Kiinteistö Oy Naskunvuo
 Kuntien Tiera Oy
 Nastolan Yrityspalvelu Oy
 Muovipoli Oy
 Etevan kuntayhtymä
 VVO-yhtymä Oyj
 Lahden Terveystalo Oy
 Päijät-Hämeen lentokentäsäätiö
 Kiinteistö Oy Lahden Sammonkatu 8
 Kansainvälinen designsäätiö
 Kuntarahoitus Oyj
 Suomen Urheiluopiston Kannatusosakeyhtiö
 Lahden Tennis- ja Squashkeskus Oy

2) konsernipalvelujohtajan valvontavastuulla

Lahden Talot Oy
 Calpro Oy
 Työterveys Wellamo Oy
 PHP Holding Oy

3) Kaupunki- ja ympäristöpalvelualue, kaupunkikehitysjohtajan valvontavastuulla

Lahden Pysäköinti Oy
 Lahden Sairaalaparkki Oy
 Kiinteistö Oy Lahden Siltavouti
 Kiinteistö Oy Hansaparkki
 Kiinteistö Oy Lahden Laiturikadun Pysäköinti Oy
 Seponkadun pysäköinti Oy
 Päijät-Hämeen Ajoharjoittelurata Oy
 TVV Lippu- ja maksujärjestelmä Oy

4) sivistyksen palvelualue, palvelualuejohtajan valvontavastuulla

Lahden Konservatorio Oy
 Musiikkiopiston Omakotisäätiö
 Lahden kansainvälinen Urkuviikko ry
 Radio- ja tv-museosäätiö
 Rudolf Steiner -koulun johtokunta
 Lahden kansainvälinen kirjailijakokous ry
 Päijät-Hämeen kesäyliopisto

Lahden Rudolf Steiner-koulun Talo Oy
Päijät-Hämeen tutkimusseura ry

5) Osallisuuden ja hyvinvoinninpalvelualue, palvelualuejohtajan valvontavastuulla

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
Sosiaalipsykiatrinen säätiö
Hämeen Päihdehuollon Kuntayhtymä
Päijät-Hämeen Tekstiilihuolto Oy
Etevan kuntayhtymä
Lahden vanhusten asuntosäätiö
Riihelän Huolto Oy

LIITE 2 Yhteystiedot

Asema, sähköpostiosoite ja puhelinnumero

Kaupunginjohtaja
jyrki.myllyvirta@lahti.fi, 050 63 895

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja
pekka.komu@lahti.fi

Konserni- ja tilajaoston puheenjohtaja
aleksi.mantyla@lahti.fi

Konsernipalvelujohtaja
mika.makinen@lahti.fi, 050 556 9815

Palvelualuejohtaja tiina.granqvist@lahti.fi
050 383 6574

Tekninen- ja ympäristö
olli.alho@lahti.fi

Omistajaohjaus
veli-pekka.ignatius@lahti.fi, 044 716 1895

Rahoituspalvelut paivi.vaisanen@lahti.fi, 044
716 1428

Riskienhallinta antti.prepula@lahti.fi, 044
416 3812